

af »Tryllefløiten«, men ikke mindre heldigt, at hun ogsaa synger saa smukt udenfor de fabelagtige Toners Register, hvilket gjør hendes Fremtid endnu lysere; thi »Sangerinderne af det høie F« have i Regelen ondt ved at finde et større Repertoire. Frøken Schou er ualmindelig forlegen i Retning af Spil, og det er hendes Held, at Nattens Dronning, som den ene Fee siger, er koket nok til kun at vise sig i Mørke; men de klare, høie Toner, som lystre ved det mindste Vink, gjør Dronningen stor Ære og berede ikke blot en Overraskelse, men en Nydelse. I disse Tider, da der skrives saa meget om Theatret, burde der skrives en Afhandling om, hvorledes de tre Feer bør spilles, til Glæde og Nytte for Frøkenene Rung, Jensen og Bournonville; thi vel tilhøre disse Feer ikke nogen ætherisk Verden, men at forvandle dem til Sygiger er dog Synd. De kaldes i den tyske Text »tre Damer«, og da de nævnte Fremstillinger fuldtvel forstaae at spille Dame, burde dog denne Side hos Figuren bibeholdes; Mozarts Musik svinger sig vel ikke høit ved disse Damer, men antyder dog en vis Noblesse og herfra burde Fremstillingerne gaæ ud; at »Damerne« pjanke ganske forfærdeligt, kan ikke vildlede, thi det er ikke uden Exempel i Dameverdenen; først og fremmest burde de smagløse, til hinanden ikke passende Costumer forandres, og de burde navnlig være eens klædte, hvilket vistnok er den almindelige Regel f. Ex. i Paris, hvor de optræde i Hvidt med Guldstads. For Sangens Vedkommende vise de tre Damer sig derimod i Besiddelse af heldige Egen-skaber og lade Intet tilbage at ønske. Fru Nyrop (Papagena) synger sit lille Parti godt, men passer iøvrigt saa lidt som muligt til dette naive Naturbarn. Ligesaa lidt passer Hr. Schram til Papagena, men Fremstillingen er dog saa livlig og Sangen saa smuk, at den følges med stor Fornøielse; skjøndt det nærmest er Aarene, som lægge Hr. Schram Hindringer i Veien ved denne Rolle, der kræver Ungdom, er han mærkeligt nok gaect frem i den og spiller langt bedre end for 5—6 Aar siden. Hr. Erhard Hansen udfører Monostatus godt og ligesaa Fru Hansen Pamina. Endelig kan den vellykkede Udførelse af de tre Geniers Partier med Frøken Julie Schow som første Sopran nævnes.

c.

Cardinal Antonelli.

Natten imellem den 5te og 6te November døde i Vaticanet Cardinal Antonelli, Pius IX.s berømte Minister, som i over en Fjerdedel af et Aarhundrede har været Præsident i den pavelige Regering. Hans Tilstand havde i længere Tid været haabløs, men dog kunde han endnu den 3die ds. indfinde sig hos Paven, for efter Sædvane at modtage Hs. Helligheds Befalinger. Kort efter denne Audiens fik han imidlertid et voldsomt Anfald af Gigt, der bebudede hans nær forestaaende Død, og efterat Pius IX. Natten imellem den 5te og 6te havde givet ham sin Velsignelse, modtog han det sidste Sacramente.

Giacomo Antonelli var født den 2den April 1806 i Sonnino, en lille By i det gamle Stift Terracina, beliggende tæt ved den forrige neapolitanske Grændse. Navnet Antonelli er bekjendt i Romagnaen, men om han hører til den anseete Familie, som har skjenket Italien flere Lærde, er et stort Spørgsmaal, uagtet hans Biografer for at smigre ham have paastaet det. Hans Fader var Kvægrøgter, og han blev som saa mange andre fattige Børn i Pavestaten adopteret af Kirken for at uddannes til den geistlige Stand. Da han var flittig, lydig og ualmindelig begavet, tildrog han sig i høi Grad sine Foresattes Opmærksomhed, og han svang sig saa hurtig i Veiret, at kun faa Mænd af ringe Fødsel have gjort en lignende Carriere. Efterat han havde beklædt en Række af vigtige administrative Poster, blev han allerede i 1841 udnævnt til Understatssecretair i Indenrigsministeriet, og da Pius IX. den 16de Juni 1846 besteg Pavestolen, var Antonelli Finansminister (Tesoriere generale della Rev. Camera Apostolica), hvortil Gregor XVI. Aaret i Forveien havde udnævnt ham. De to Mænd dannede fuldstændige Contraster til hinanden. Pius IX. er et rent Følelsesmenneske, godmodig og humoristisk, men tillige sværmerisk, og har ingen dybere Kundskaber. Antonelli derimod havde en kold, beregnende Forstand, var en skarp Menneskekjender, kundskabsrig og blottet for al Sentimentalitet, idet han bestandig satte de politiske Interesser i Forgrunden. Han var opdragen i Despotismens Grund-sætninger og betragtede enhver Frihedsbevægelse som revolutionair, medens Pius IX. ved sin Thronbestigelse var en Fjende af det absolute Regimente og sværmede for et frit Italien. Ikkedestomindre slut-

tede de sig til hinanden, og først Døden har nu skilt dem ad.

I Rom fik man hurtig et Beviis paa, i hvilken Grad Antonelli havde vundet den nye Paves Bevaagenhed, idet Pius IX. den 11te Juni 1847 skjænkede ham Cardinalhatten, som kun faa Geistlige i den romerske Kirke ere komne i Besiddelse af i en saa ung Alder. Antonelli blev Medlem af det nye Ministerium og traadte vel af med dette i Februar 1848, men kun for i den følgende Maaned at indtage Forsædet i det nye constitutionelle Ministerium. Han gik tilsyneladende ind paa Pius IX.s Ideer om Italiens Befrielse fra det fremmede Herredømme og indledede Forhandlinger herom med det østerrigske Hof, medens et paveligt Armeecorps rykkede Piemon-teserne til Hjelp. Efterat Pavens Tropper havde capituleret i Vicenza den 16de Juni 1848, lykkedes det imidlertid Antonelli at omstemme Pius IX., og Parolen blev fra dette Øieblik af, at den hellige Stol skulde søge sin Støtte hos Østerrig. Paven kaldte sine Tropper tilbage, fordømte offentlig Krigen og forsikkrede, at han ikke havde afsendt sin Hær for at bekriige Østerrig. Cabinetet i Wien modtog strax den fremraakte Haand og afsluttede et Concordat med Pavestolen. Antonelli maatte vige for den Bevægelse, som dette politiske Omslag fremkaldte, men han vedblev dog at være Pius IX.s hemmelige Raad-giver, og efter Revolutionen i Rom flygtede han med Paven til Gaëta, hvor han vandt et fuldstændigt Herredømme over sin Souverain og blev ham uundværlig.

Efterat de franske Tropper havde besat Rom og kuldkastet Republikken, indførtes der i Kirke-staten et terroristisk Regimente, som den menneske-kjærlige og milde Pius IX. laante sit Navn, medens det i Virkeligheden var Cardinal Antonelli, som stod i Spidsen for den blodige Reaction. Cardinalen, som allerede i Gaëta var bleven udnævnt til Stats-secretair, var almegetig, da Pius IX. den 12te April 1850 kom tilbage til Rom, og han forfulgte ikke blot ubarmhjertigt Alle, som havde taget Del i den revolutionaire Bevægelse, men overhovedet Enhver, som havde vedkjendt sig liberale Grundsætninger. Skafottet blev reist, og der foretoges en Række Henrettelser. Det var et rent Bøddelregimente, som slog Italien og Europa med Rædsel. Alene i det første Restaurationsaar bleve 1644 Mennesker skudte eller halshuggede, og endnu i 1855 levede 19,000 romerske Borgere som Flygtninge i Udlandet. Ifølge det officielle Blad *Osservatore Romano* fandtes der i Mai 1851 henved 9,000 politiske Fanger i Kirke-statens Fængsler. Enhver fri aandelig Bevægelse kvaltes, den strengeste Censur indførtes, og Alle stode under Politiets Tilsyn. Det liberale Program, som Napoleon III. havde sendt Paven, blev et dødt Bogstav, og den franske Regering søgte forgjeves at holde den rasende Reaction i Tømme.

Det er en Selvfølge, at der jævnlig gjordes Forsøg paa at afkaste et saa frygteligt Aag, men Alt var frugtesløst, indtil Hevnens og Befrielsens Time endelig slog for Italien i 1859. Cardinal Antonelli havde dengang hellere end gjerne kastet sig i Armene paa Østerrig; men Frankrigs Magt var for stærk til, at han vovede at trodse den. Øster-rigs Nederlag gav Antonellis Politik Dødsstødet, og trods al hans Kløgt gik Kirkestaten lidt efter lidt tilgrunde. Pius IX. mistede strax Romagnaen, og i den bekjendte Brochure, som udkom i Paris i Slutningen af 1859, erklærede Napoleon III., at Pavens verdslige Herredømme udover Roms Gebet stred imod Italiens og Europas Interesser. Antonelli svarede herpaa med at proclamere, at Pavens Territorium var ukrænkeligt, fordi det var hele den katolske Christenheds fælles Eiendom, og fik Pius IX. til at hverve en Hær af fremmede Tropper, som stilledes under General Lamoricières Commando. Samtidig sattes Victor Emanuel i Ban, og Cardinalen, som havde sat denne Beslutning igjennem, forkyndte her-ved Italien og Europa, at Pavedømmet ikke vilde gjøre den allermindste Indrømmelse. Dette System fik sit Knæk ved den mægtige Bevægelse, som Ga-ribaldi's Tog til Sicilien fremkaldte i Italien 1860; i de større Byer i Umbrien og Marc Ancona opstod der en revolutionair Bevægelse, som støttedes af et sardinsk Troppcorps under Cialdini, og efterat de pavelige Tropper vare slaæde, indskrænkedes Kirke-staten til det egentlige Patrimonium Petri, Staden Rom med Omegn. Ogsaa dette gik tabt, da Frank-rig i Anledning af Krigen med Tydskland trak sine Occupationstropper bort fra Rom, og Cardinal Antonelli *in partibus*, medens Rom blev Victor Ema-nuels Residens, Sædet for den italienske Regering og det italienske Parlament. Cardinalens Virksomhed var nu udelukkende indskrænket til at udstede af-mægtige Protester, medens Pius IX. i mystiske Allo-cutioner forkyndte, at himmelske Hærskarere vilde komme ham til Hjelp og gjenoprette det verdslige

Pavedømme i hele dets tidligere Glands. Det aande-lige Pavedømme blev derimod ikke alene opretholdt, men udviklet yderligere i Retning af den crasseste Obscurantisme, og i alle disse Foranstaltninger havde ogsaa Cardinal Antonelli Del. Det hed vel af og til, at han var kommen i Strid med den mystiske Pius IX.; men Uenigheden varede ikke længe, og han blev paa sin Plads til det Sidste.

Den store Lykke, hvoraf Italienerne ere blevene begunstigede, have gjort dem høimodige. De have for længe siden ophørt at hade Antonelli, og for Pius IX. nære de snarest Velvillie. Paa Grund af denne mildere Stemning maa man imidlertid ikke glemme, hvorledes det Regimente var, som repræ-senteredes af den afdøde Cardinal, og hvilke store Forbrydelser han har paa sin Samvittighed. Han var ogsaa længe forhadt som ingen Anden i Italien, Kong Bomba ikke engang undtagen, og det romerske Politi maatte stadig vaage over ham, da Slægtningene af de Mænd, som han havde ladet henrette, stræbte ham efter Livet. Han undgik heldig disse Attentater og døde i sin Seng; men Nemesis har dog ramt ham, idet Alt, hvad han virkede for, gik tilgrunde. En Mand med hans klare Forstand maa ogsaa have indseet, at det kirkelige System, som han repræsenterede, snart maatte blive bortveiret af Tidsaanden. Han troede ikke som Pius IX. paa de himmelske Hærskarers Bistand; han tilbød kun Magten, og da den svigtede ham, var hans egentlige Rolle udpillet. Den før almægtige Minister var i sine sidste Aar Gjenstand for Spot og Ringægt i Rom, og den gamle Pius IX. er maaskee den Eneste, som fælder en Taare ved hans Kiste.

Det nye Havneanlæg i Rønne.

Adam af Bremen beretter, at paa hans Tid, for en 800 Aar siden, var Bornholm »Danmarks mest bekjendte Havn og en sikker Ankerplads for de Hedninger, som seile paa Grækenland«. Det frem-gaaer heraf, at den lille Klippeø tidligt har været et kjendt Punkt for de Søfarende, hvor de i Storm eller med Modvind have søgt Læ under de høie Kyster. Denne livlige Forbindelse med fremmede Kjøbmænd, hvorpaa Eftertiden har fundet jævnlige Beviser i Oldsager selv fra det fjerne Syden, har bevirket, at Byen Rønne, begunstiget ved heldige Kystforhold, tidligt hævede sig til en anseelig Kjøb-stad. Aar 1277 benævntes Øens vestre Herred »Rotne Herred« efter Byen, som selvfølgelig paa den Tid maa have været af nogen Betydning, og san-lysnligviis har en af Grundene, hvorfor Kong Svend ved dens Afstaaelse til Lunds Erkebispesæde 1149 netop forbeholdt sig dette Herred, været den, at han derved bevarede Øens bedste Havneplads for Kronen. I vor Tid bærer Rønne ikke noget Spor af at være en gammel By; den nuværende Kirke, som er opført af Kampesten, skriver sig fra Slutningen af det 15de Aarhundrede, og Byens Gader frembyde ikke eet Hus af nogen Interesse.

Kilden til denne Byes som til alle andre Sø-stæders Opkomst hviler i dens Havn; da Oplandet kun er lille og endda maa deles med fem andre Byer, gjelder det nærmest om at kunne byde saa mange Skibe som muligt et sikkert Tilholdsted under uheldige Veirforhold. Rønne Havn holder sig isfri længe efter at Østersøens andre Havne ere lukkede; den egner sig saaledes fortrinligt til Vinterhavn, og jo flere Skibe den kan modtage, desto mere Betydning vil Byen faae. Oprindeligt var Havnen kun saare ringe; Fartøierne lagde til ved en kort Skibsbro, beskyttet af en Dæmning, som i en Bue skød sig ud fra Land; tæt udenfor strakte et langt Stenrev, gjenembrudt af et seilbart Indløb, sig parallel med Kysten og brød Bølgerne, saaledes at Søen ikke kunde staae haardt mod Land. Gjennem Aarhun-dreder havde Havnen, lige til den senere Tid, be-været sit Udseende saa godt som uforandret. I Aarene 1825 og 1847—48 var der vel foretaget Arbeider til dens Forbedring og Udvidelse, men den var og blev dog kun lille og uregelmæssig med mange smaa Kroge og Bugter indtil 1854, da Interessen vaagnede for at følge med Tidens Fremskridt og udvikle den væsentligste Betingelse for Byens Op-komst. Ifølge Planen for Udvidelsen anlagdes en Dæmning paa et Stykke af det udenfor liggende Rev, saaledes at der dannedes en ydre Havn udenfor den gamle, hvorved man vandt mere end dobbelt saamegen Plads. I de følgende Aar foretog man yderligere Forbedringer, da stadig flere Fartøier søgte til Rønne, og i Aaret 1874 fattede man den Beslutning, atter at paabegynde en ny Udvidelse efter Ingenieur Han-sens Plan. Dette Arbeide er nu blevet fuldført i Efteraaret; dets Ledelse overdroges Ingenieur Zahrt-mann, som tidligere har været beskæftiget ved An-læget af Esbjerg Havn og har overvundet de betydelige